διατὶ εἰς ὅλους λάμπει ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ ταπείνωσις, καὶ ἡ δικαιοσύνη, τὰ ἐλλόγια τῶν ὁποίων τὰ παρατρέχω εἰς τὸ παρὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον ἐποιήθη μὲ ἄλλον σκοπόν, ἐλπίζε ὅμως αὐτὰ ὀγλίγωρα εἰς ἄλλο πόνημα, ἂν ὁ Θεὸς χαρίσῃ εἰς ἐμὲ ἡμέρας καὶ ζήθι εὐμενῶς. »

Ἐκ τῆς προσφωνητικῆς ταύτης ἐπιστολῆς ἐννοεῖ εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης ὁποία ἡ δεινότης τῶν κατὰ τῶν χριστιανικῶν αἱρέσεων ἐπιχειρημάτων τοῦ πρώην Ἰησουΐτου ἢ Λουθηρανοῦ πατρὸς Βεντζώνη, καὶ πῶς, ὡς βεβαιοῖ τὸ ἕτερον τῶν ἐπιγραμμάτων,

« *τοὺς αἰσχύνης Λατινοκαλβινολουτερίτας τε*
» *πάντας ἀποσφάττει πνεύματος ἐν ξίφει ;*

« *Τί πνέει ὁ λέων ; ῥώμην· τί δὲ νάρδος ; ὀσμήν·*
ἔστιν ἄρα ὀσμή τε καὶ ῥώμη, ὁ Λεονάρδος. » Ὑπερφυὲς καὶ λογικώτατον τὸ συμπέρασμα ! κωπῆεν καὶ ἀμφίτομον καὶ τρομερὸν τὸ ξίφος !

« Παναγιώτατε δέσποτα, λέγει που ὁ Λούθηρος πρὸς τὸν πάπαν, εἰς τοὺς πάπας δὲν συμφέρει νὰ ἔχουσι μὲ τοὺς Ἀποστόλους τόσην φιλίαν, ἀλλέως ἤθελον εἶσθαι (*) εἰς χρέος νὰ τοὺς πιστεύσῃ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐσυνέβαινε πολλὴ καὶ μεγάλη εἰς αὐτοὺς ἡ ζημία. Καὶ πάλιν ἂν καὶ ὁ Παῦλος ἦτον Ἀπόστολος, ἀλλὰ Πάπας ποτὲ δὲν ἐστάθη· ἐκεῖνοι λέγουσιν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ἀόρατος, ὅτι ἠγέρθη οὐκ ἔστιν ὧδε, καὶ διὰ τοῦτο ἔμεινεν ἡ τοῦ Πάπα ὁρατὴ κεφαλὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. *Ὢ οἵα κεφαλή, καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει!* (*Ἐρχομ. καὶ Συνομ. τοῦ Πατρ.* σελ. 4.)

Καταλήγει δὲ ὁ ἀθλητὴς συγγραφεὺς στηλιτεύων διὰ τῆς ἱστορίας πολλὰς παρανομίας τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀναδεικνύμενος δημοκράτης, ἐκ τῶν rouges μάλιστα· διότι πρὸς τὸν ἰσχυριζόμενον ὅτι τυφλῶς πρέπει νὰ ὑπακούωσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς θελήσεις τοῦ Πάπα, αὐτὸς προσλαβὼν σύμμαχον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, ἀντιτάσσει ὅτι « οἱ ὑπήκοοι πρέπει νὰ διδάσκωνται νὰ μὴ ὑποτάσσωνται περισσότερον ἀπὸ τὸ πρέπον, διατὶ ἤθελαν ἀναγκασθῇ νὰ σέβωνται τὰ ἐλαττώματα ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους ὑποτάσσονται κλ. κλ. *Τέλος τοῦ πρώτου τόμου* ΒΟΝΔΗΛΑΡ. »

Τί ἆρα τοῦτο τὸ *Βονδηλάρ* ; Τὸ καθ' ἡμᾶς εἶναι ἀναγραμματισμός, συνήθης παρὰ πολλοῖς πρὸ τοῦ ἀγῶνος. Ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ *Ἀληθείᾳ*, τὸ ἕτερον τῶν ἐπιγραμμάτων φέρει ὑπογραφὴν *Λιβάγριος*· ἐν δὲ μικρῷ τινι δελτίῳ γεγραμμένῳ τὸ 1820 ὑπὸ τοῦ Κ. Γεωργίου Λασσάνη, καὶ ἀξίῳ σημειώσεως διὰ τὴν καθαρεύουσαν αὐτοῦ γλῶσσαν καὶ τὴν ἑξῆς ἰδέαν ἐξερχομένην τοῦ στόματος τῆς ἀλυσιδέτου Ἑλλάδος· « ξένος δὲν βοηθεῖ ποτὲ ξένον, ἐὰν δὲν ἐλπίζῃ κέρδη μεγάλα » (σελ. 26), τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως κρύπτεται ὑπὸ τὸν κομψὸν ἀναγραμματισμόν, *Γοργίας Λυσάνιος*.

Τοιαύτη ἡ *Ἀλήθεια Κριτὴς* τοῦ πατρὸς Βεντζώνη, ἥτις μετὰ μακρὸν ἀφανῆ βίον ἔτυχε καὶ αὐτὴ κριτοῦ, μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀποφύγῃ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων τύχην.

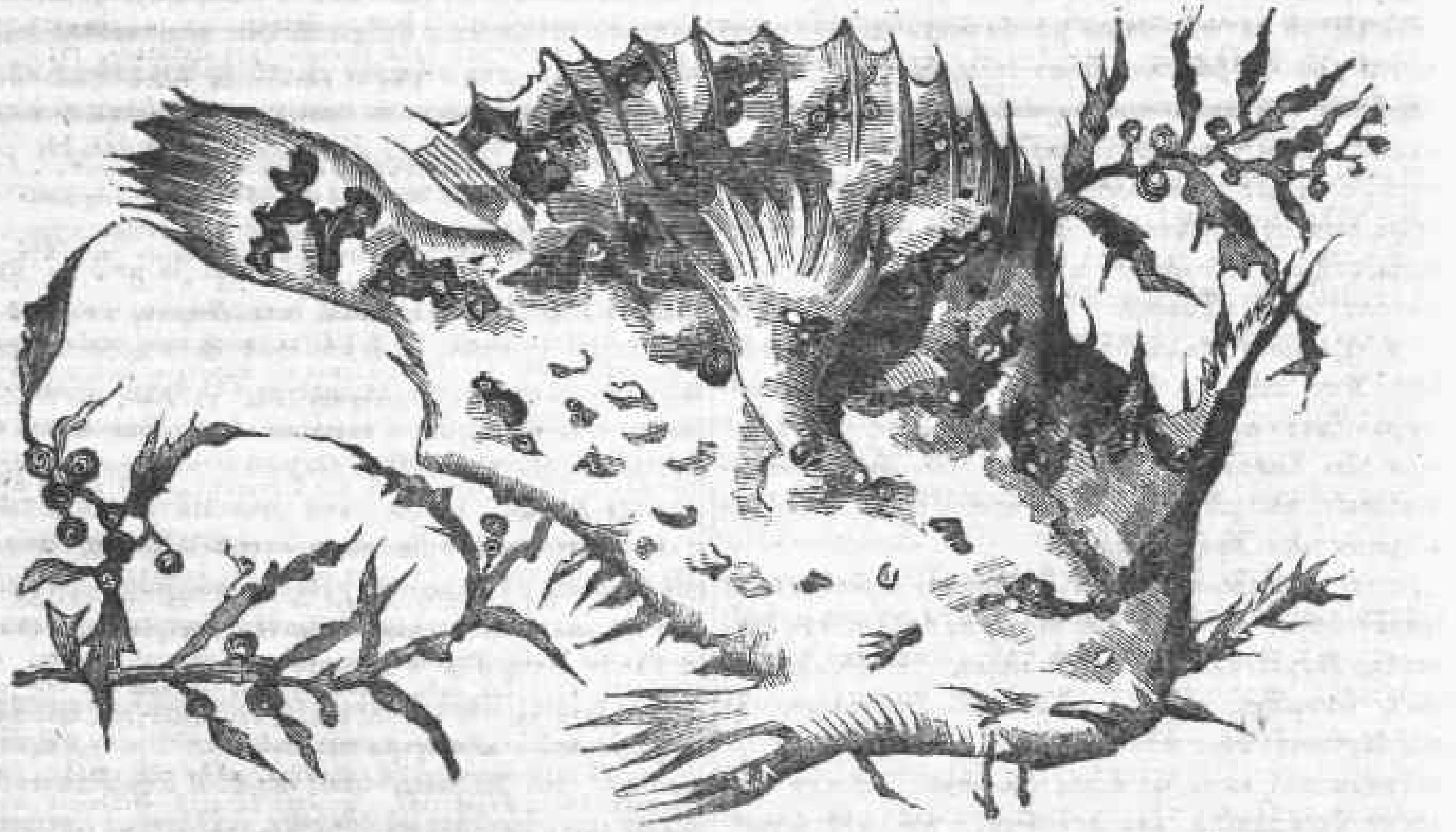

ΝΕΟΦΑΝΗΣ ΙΧΘΥΣ.

—o—

Ὁ ἰχθὺς οὗτινος παρατίθεται ἡ εἰκὼν ἡλιεύθη ἐσχάτως 1500 περίπου μίλια μακρὰν τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ, νήσου κατὰ τὴν Φλωρίδα, μεταξὺ τῶν φυτῶν τοῦ κόλπου. Ὁμοιάζει δὲ πέρκην δύσμορφον καὶ ἐξωγκωμένην, ἔχουσαν δέρμα γλοιῶδες καὶ γυφρόν, παραπλήσιον τοῦ τῶν βατράχων, καὶ πνεύμονας ὡς οὗτοι. Τὰ ἄκρα αὐτοῦ εἶναι τόσον μαλακὰ καὶ χαλαρὰ ὥστε τὰ ἐκλαμβάνεις ὡς φυτὰ τῆς θαλάσσης

(*) Παρατηρητέον ἐν παρόδῳ ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Κοραῆ ἐγίνετο χρῆσις τοῦ ἤθελεν εἶσθαι.

ἐπιπλέονται· τρέφεται δὲ τρώγων χόρτον καὶ μικροὺς καρκίνους· δὲν ἔχει ὀδόντας ἀλλὰ τὰ οὖλα αὐτοῦ εἶναι σκληρά· ἓξ ἢ ἑπτὰ μικροὶ καρκῖνοι εὑρέθησαν μόνον εἰς τὸν στόμαχόν του. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ κατὰ τὰ τέσσαρα πέμπτα τὸ μέγεθος τοῦ περιέργου τούτου ἰχθύος, ὅστις ἀνεῤῥίφθη εἰς τὸ κατάστρωμα ὑπὸ ἑνὸς τῶν τροχῶν τοῦ ἀτμοπλοίου.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σχολείων.

—o—

Ἐὰν πρέπει νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σχολείων εἰς ἃς παρευρέθημεν ἢ περὶ ὧν ἀνέγνωμεν ἐκθέσεις, δὲν διστάζομεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι κατὰ τὸ λῆξαν σχολιακὸν ἔτος καὶ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ πολὺν συνεισέφερον ζῆλον εἰς τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως· αὕτη δὲ τοσούτῳ μᾶλλον φαίνεται διακριθεῖσα τῆς προλαβούσης, ὅσον κατεβλήθη μείζων φροντὶς περὶ τὴν ἀγωγὴν οὐ μόνον τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικήν, ὁποίαν ἠξίουν οἱ πατέρες ἡμῶν οἵτινες εἶπον τὸ σοφώτατον ἐκεῖνο· «Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πονηρία οὐ σοφία φαίνεται.» Ἂς φροντίσωσι λοιπὸν καὶ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι νὰ ἀναδείξωσιν ἀληθῶς ἐπιστήμονας τοὺς υἱοὺς καὶ μαθητὰς αὐτῶν, ὅ ἐστιν εὐμοιροῦντας παιδείας καὶ νοὸς καὶ στήθους, ἀναγκαίας μάλιστα εἰς τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ἄλλους δημοσίους ὑπηρέτας, ὅπως μήτε αὐτοὶ κλέπτωσιν ἢ ἄλλως πως ἀδικῶσι τὴν πατρίδα, μήτε πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτρέπωσι τοιαύτην κλοπὴν ἢ ἀδικίαν.

Ἐν Ἀθήναις πρῶται ἐξετάσεις ἐγένοντο αἱ τοῦ Παρθεναγωγείου καὶ τοῦ νηπιακοῦ σχολείου τῆς Κ. Χίλ. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς οὐδὲν λέγομεν, διότι, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος κατεδείξαμεν, σπανίως ἀπαντᾷ τις πρόνοιαν καὶ μέριμναν τοσαύτην δραστηρίαν καὶ σύντονον ὡς τὴν καταβαλλομένην ὑπὸ τῆς διευθυνούσης **Κ. Χίλ.** Οἱ ἀνατιθέμενοι ἄρα εἰς τὰς φροντίδας αὐτῆς τὰ ἴδια τέκνα, ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι οὐ μόνον χρηστοήθη θέλουσιν ἐπανέλθει εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἀλλὰ καὶ σταθερὰ εἰς τὸ δόγμα ὃ παρέλαβον παρὰ τῶν ἰδίων γονέων. Ὅσον δὲ διὰ τὴν διδασκαλίαν ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ἐκ τῶν ὅσα εἴδομεν ὅτι ἐγένετο μεθοδικωτέρα ἢ ἄλλοτε, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέφερεν ἀξιολογωτέρους καρπούς· ἡ τῆς ἀγγλικῆς μάλιστα καὶ τῆς γαλλικῆς εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας.

Μετὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας ἤρξαντο αἱ τῶν δημοσίων σχολείων τῆς πόλεως· ἀπέδειξαν δὲ καὶ αὗται πολὺν τὸν ζῆλον καὶ πολὺν τὴν πρόοδον. Ὁ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς εἰσήγαγε κατὰ πρῶτον χάριν τῶν ἀριστευσάντων τὸ σύστημα τῆς ἐνθαῤῥύνσεως διὰ τῆς βραβεύσεως. Παρετηρήσαμεν δὲ ὅτι ἐκ τῶν ἀριστευσάντων οἱ πρωτεύσαντες καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν κατήγοντο ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος· ὅπερ προσαποδεικνύει, καθ' ὅσον γινώσκομεν, ὅτι ἐκεῖ ἡ παιδεία ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται πλέον ἢ παρ' ἡμῖν. Στερούμενοι ἐλευθερίας ζητοῦσι ν' ἀναπληρώσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς μαθήσεως· θηρεύοντες δὲ σοφίαν δὲν ἀποκτῶσιν ἐν γένει αὐτὴν ὡς ἐπάγγελμα φέρον εἰς ὑπουργίας καὶ πλοῦτον (τὸ νόσημα τοῦτο ἐπιπολάζει, φεῦ! εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα), ἀλλ' ὡς μέσον ἀνθρωπισμοῦ καὶ εὐσυνειδήτου ἐνεργείας τῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν καθηκόντων. Οἴκτου ἄξιοι εἰσὶν οἱ λέγοντες, καὶ δυστυχῶς πλείστους ἠκούσαμεν λέγοντας, ὅτι ἐκπαιδεύουσι τὰ ἴδια τέκνα ὅπως διατρέξωσι στάδιον· ἀλλὰ πολὺ προτιμότερον ἦτο εἰ ἔλεγον ὅτι προετοιμάζουσιν αὐτὰ ὅπως πράξωσι τὰ καθήκοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὅπως « πάντα παιδεύματα καὶ μαθήματα συλλέγωσι, χρησιμωτέρους αὐτοὺς ἀπὸ τούτων παρασκευάζοντες τῇ πατρίδι ». Οἱ πατέρες ἡμῶν κατακτήσαντες παρέδωκαν ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν· ἂς παραδώσωμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀπογόνοις τὴν πεποίθησιν τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος.

Συγχρόνως ἐγένοντο καὶ αἱ ἐξετάσεις τῶν ἐκπαιδευτηρίων τοῦ Κ. Παππαδοπούλου, τοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Κ. Σουρμελῆ, τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τῶν ΚΚ. Βάφα καὶ Ξανθοπούλου, τοῦ Ἀμαλιείου Ὀρφανοτροφείου, τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρείας καὶ ἄλλων σχολείων. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τινας ἐξ αὐτῶν ἢ μὴ εἰδοποιηθέντες ἢ κωλυθέντες δὲν παρευρέθημεν, λέγομεν ὀλίγα περὶ ἐκείνων ὧν ὑπήρξαμεν μάρτυρες.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐῤῥέθησαν ἱκανὰ ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 15 Ἰουλίου.

Τῆς δὲ Κ. Σουρμελῆ τὸ Παρθεναγωγεῖον, εἰ καὶ ἀρτισύστατον, ἀπέδειξε πρόοδον οὐ τὴν τυχοῦσαν· καὶ ἐὰν ἐξακολουθήσῃ διευθυνόμενον ὅπως σήμερον θέλει βεβαίως ἀποδείξει μείζονα.

Τὸ Ἀμαλίειον Ὀρφανοτροφεῖον, καθὸ ἔχον σκοπὸν διάφορον τῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἔπρεπεν ἴσως νὰ μὴ συναριθμηθῇ μετὰ τούτων. Ἐγένοντο ὅμως καὶ ἐν αὐτῷ ἐξετάσεις περὶ τὰ γράμματα συγχρόνως μετὰ τῶν περὶ ἄλλα βιωτικὰ ἔργα ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας ἐθαυμάσαμεν τῳόντι. Ἐὰν τὸ κατάστημα τοῦτο ἐξακολουθήσῃ ἀπολαῦον τῆς προστασίας τῆς Βασιλίσσης, τῆς δαψιλοῦς συνδρομῆς τῶν ὁμογενῶν, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἐνεστώσης ἐπιμελοῦς καὶ συνετῆς διευθύνσεως, θέλει βεβαίως εὐεργετήσει τὴν κοινωνίαν, ἀποδίδον εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς νέας ἐχούσας καὶ χρηστοήθειαν καὶ γνώσεις ὀρθῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας.

Περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν λοιπῶν μουσοτροφείων τοῦ Κράτους δύο μόνον ἐστάλησαν ἡμῖν ἐκθέσεις, ἡ τοῦ Κ. Π. Ἀντωνιάδου διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ ἐμπορικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, καὶ ἡ τοῦ Κ. Ι. Ν. Βαλέττα διευθυντοῦ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ παιδαγωγείου. Ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν ἐκθέσεων εἰς ἀμφότερα ἐφοίτησε μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλήνων, καὶ ὅτι ἐδίδαξαν εὐδοκίμως πλεῖστοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι. Γνωστὸν δὲ, ὅτι ἐν τοῖς δύο τούτοις σχολείοις διαιτῶνται νέοι οὐ μόνον γράμματα διδασκόμενοι, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀγωγὴν προσκτῶντες.

Πλὴν τῶν γενομένων βελτιώσεων κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος ἐν τῷ ἐμπορικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ αἵτινες ἐπηύξησαν τὴν πρόοδον, ὁ Κ. Ἀντωνιάδης ὑπόσχεται νὰ ἐπιφέρῃ καὶ νέας ἄλλας οὐ τὰς τυχούσας, ἀναθέτων φερ' εἰπεῖν τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἠθικοῦ μέρους εἰς Ἑλβετὸν σταλησόμενον ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ φιλέλληνος Εὐνάρδου, ὅστις θέλει συγχρόνως διδάσκει καὶ τὴν γαλλικήν· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν πολλὰς καὶ ἀξιολόγους ἠκούσαμεν μαρτυρίας ὑπὲρ τοῦ καταστήματος τούτου.

Ἐκ δὲ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Βαλέττα, πλὴν τῆς προόδου, μανθάνομεν καί τι δυσάρεστον, ὅτι μετὰ ὀκταετῆ διεύθυνσιν ἀποχωρῶν μεταδίδει εἰς ἄλλον διάδοχον τὴν εὐθύνην τοῦ παιδαγωγείου. Εἴθε καὶ οὗτος ν' ἀναδείξῃ ὅσον ζῆλον καὶ ὁ προκάτοχος!

Ἑνὶ λόγῳ ἐκ τῶν ἐκθέσεων ἃς ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς πολλαχόθεν λαμβάνομεν, ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ἡ φιλομάθεια διπλασιάζεται ὁσημέραι, καὶ ὁ περὶ τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας ζῆλος τῆς τε ἐξουσίας, τῶν δήμων καὶ τῶν ἰδιωτῶν αὐξάνει ἀδιακόπως.